

JUNI 2018

RÅD OM PENSION, BANK OG INVESTERING

SIDE 4

Guide til andelsboliger

Andelsboliger er i høj kurs – her er faldgruberne.

SIDE 10

Til døden jer skiller

Sørg for at sikre din samlever, hvis I ikke er gift.

SIDE 12

Et godt år i Lægernes Pension

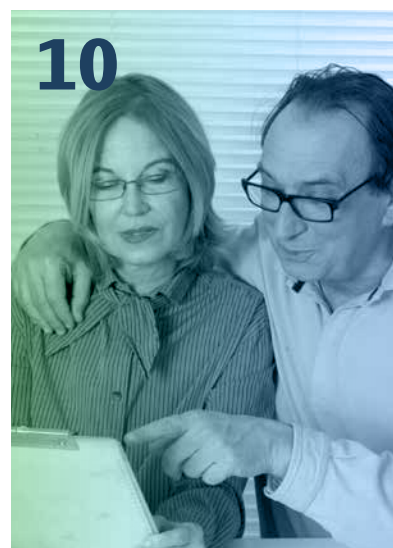
Enighed om de store linjer på generalforsamlingen.

Har Guldlok spist op?

Vi tager temperaturen på en verdensøkonomi i topform.

SIDE 8

Pecunia

RÅD OM PENSION, BANK OG INVESTERING

03 Guldborgsgades lyksaligheder

68 kvadratmeter lejlighed er ikke meget for en familie på tre. Men så kom overboens andelslejlighed pludselig til salg...

04 Guide til andelsboliger

Der er rift om andelsboligerne. Læs her, hvad du skal være specielt opmærksom på, hvis du er i markedet.

06 Husk pensionen, når du skifter job

Nyt job byder på nye kolleger og arbejdsrutiner. Men det kan også ændre på din pensionsdækning.

07 Det betyder pensionsreformen

Den 1. januar i år trådte en ny pensionsreform i kraft. Læs om de ændringer, som har størst betydning for læger.

08 Har Guldlok spist op?

Verdensøkonomien er i topform. Alligevel er der udsigt til lavere afkast. Paradoks? Vi giver en forklaring.

10 Til døden jær skiller

Ser man kun på den økonomiske side af sagen, lyder rådet: Gift jer! Men der er også andre måder at sikre en samlever økonomisk ved død.

12 Vi betaler for det, vi får

Lægernes Pension bruger flere penge end gennemsnittet på at investere. Men det er helt bevidst.

12 Et godt år

2017 var et godt år for Lægernes Pension. Det afspejlede debatten på generalforsamlingen.

15 Sådan undgår vi store udsving i din pension

Du skal leve af din pension i en stor del af livet. Derfor skal den gerne være så stabil som mulig.

LÆGERNES
PENSION & BANK

Udgivet af Lægernes Pension
– pensionskassen for læger

Dirch Passers Allé 76
2000 Frederiksberg
Telefon 33 12 21 41
pension@lpb.dk
bank@lpb.dk
www.lpb.dk

Juni 2018

Redaktion:
Lægernes Pension
Point Communications

Layout:
Rumfang.dk

Tryk:
Printo HMK A/S

Oplag:
36.000

Artikler og billeder må ikke
gengives uden skriftlig tilladelse
fra Lægernes Pension.

Redaktionen tager forbehold
for ændringer og eventuelle fejl.

Signe og Jens Wehl med et-årige Elli i gardhaven på Guldbergsgade.

Guldbergsgades lyksaligheder

68 kvadratmeter lejlighed er ikke meget for en familie på tre.
Men så kom overboens andelslejlighed pludselig til salg...

Københavnske Guldbergsgade er pulsen af indre Nørrebro. Gaden strækker sig i en blød bue fra Tagensvej og helt ned til Sankt Hans Torv. Et eftertragtet strøg for dem der værdsætter områdets mangfoldighed af indkøbsmuligheder, gastronomi, kultur, kunst og meget mere.

Det gør Jens Wehl (33), læge i Sundhedsstyrelsen, og Signe Brink Wehl (36), kunsthistoriker og kunstansvarlig for Roskilde Festivalen. Derfor var de ærgerlige over udsigten til at skulle sælge deres andelslejlighed i Guldbergsgade. Problemet var plads. 68 kvadratmeter kan hurtigt blive trangt, specielt når et-årige Elli vokser til.

Hjælpen kom fra oven

Salget blev dog aldrig aktuelt – og hjælpen kom i bogstavelig forstand fra oven:

– Vores overbos lejlighed kom pludselig til salg, og da hun ikke havde købere i sin nære familie, gav vedtægterne os ret til at købe andelen, lægge den sammen med vores, og få en dobbelt så stor lejlighed, forklarer Jens Wehl.

– Vi var heldige. Nu kan vi blive boende i et kvarter, som har det hele, og i en andelsforening, som fungerer supergodt.

Kunder siden 2015

I Jens' og Signes andelsforening handles boligerne på basis af den offentlige vurdering. Det gør priserne noget lavere, end hvis der havde været en valuar med i spillet. Finansiering står Lægernes Bank for.

– Vi har været kunder i Lægernes Bank siden 2015. Vi skiftede

GUIDE til andelsboliger

Prisen på ejerlejligheder er steget hurtigere end prisen på andelsboliger, og det har øget interessen for den særlige boligform. Læs her, hvad du skal være specielt opmærksom på, hvis du kigger efter andelsbolig.

Blot syv procent af danskernes boliger er andelsboliger med en stærk koncentration i København og Århus. Da det samtidig er de områder, hvor priserne er steget mest, har det ikke overraskende skærpet interessen for andelsboliger.

Det kan de tale med om i Lægernes Bank, som hver eneste dag får henvendelser fra kunder, der kigger på andelsbolig.

– Der er stor rift om andelsboligerne i øjeblikket. Priserne er attraktive i forhold til ejerboliger. Det kan være vanskeligt at

komme i betragtning til de mest attraktive lejligheder, som ofte handles i lukkede netværk. Men er man heldig, og ser man sig godt for, er der gode muligheder, siger Cecilie Aarup, andelsboligrådgiver i Lægernes Bank.

Indskud og leje

Prisen på en andelsbolig består af et indskud – der som regel er betydeligt lavere end købsprisen på en tilsvarende ejerbolig – samt en boligafgift, den månedlige husleje. Det er de to priser ”i vinduet”. Men man skal ind i butikken.

– Man må aldrig købe en andelsbolig uden at have læst andelsforeningens vedtægter, seneste årsrapport og referatet fra seneste generalforsamling. De tre dokumenter vil som regel afsløre, hvad den reelle pris er, forklarer Cecilie Aarup.

Årsrapporten

Årsrapporten giver en række vigtige oplysninger. Her kan man fx se hvilke lån, der ligger i ejendommen, hvordan prisen på indskuddet er fastsat, og hvor ”sund” foreningen er.

til Lægernes Bank, da vi fandt ud af, at vores daværende bank tog overpris for andelsboliglånet. Så vi flyttede alt over i Lægernes Bank, hvor priserne er meget lavere, og hvor de rent faktisk ”husker” at sætte renten ned, når renten falder, siger Jens Wehl.

I det daglige har Jens og Signe sjældent behov for at kontakte banken. Men når det gælder, skal banken kunne levere:

– Vi sætter pris på, at man kan ordne alt over netbank og telefon. Vi har været meget trygge ved Christian (Jens’ og Signes bankrådgiver, red.), som svarer med det samme, når der er brug for det.

Jens Wehl i lejligheden, som snart bliver dobbelt så stor.

– Hvis ejendommen er heftigt belånt med afdragsfrie flexlån eller lignende, lurer der en ekstraregning, når lånet skal betales tilbage, eller renten stiger. Derfor bør man vide, hvor meget foreningen skylder og hvilke lån, der ligger bag, siger Cecilie Aarup. Hun advarer mod at tro, at så længe der ikke er swap-lån i foreningen, er den hellige grav vel forvaret.

– Mange har hørt om de berygtede swap-lån, som har ruineret nogle andelsforeninger. Men man skal vide, at belåningen også kan være dyr uden swap-lån. Og omvendt skal man ikke automatisk udelukke foreninger med swap-lån. Det kommer helt an på en samlet individuel vurdering.

Årsrapporten fortæller også, hvordan prisen på andelsbeviset er fastsat. Det er generalforsamlingen, der bestemmer, hvilken metode de vil anvende til at beregne maksimalprisen, som er den pris, en andelsbolig maksimalt må sælges til.

– Vi har i de senere år set en øget brug af valuarvurderinger (en mægler med speciale i værdifastsættelse af ejendomme, red.). Det har presset priserne op, og hvis man køber til en pris, der hviler på en meget høj valuarvurdering, vil prisen på andelen formentlig falde, hvis markedet falder, siger Cecilie Aarup.

Vedtægterne og referatet

Andelsforeningens gældende(!) vedtægter skal man også sætte sig ind i. Her er store forskelle. I nogle foreninger kan man kun sælge til personer på venteliste. Andre tillader salg til foræl-

dre, søskende eller bekendte uden om en evt. venteliste. Der kan også være forskellige regler om fremleje, bytte af lejlighed, sammenlægninger, udlejning via Airbnb, kæledyr og meget andet.

– Årsrapporten og vedtægterne er et must, men man bør også læse det seneste referat fra generalforsamlingen. Det kan afsløre beslutninger om huslejestigninger, omlægning af lån eller et dyrt renoveringsprojekt, siger Cecilie Aarup, der generelt råder til, at man får en advokat eller anden sagkyndig til at hjælpe sig.

– Andelsbolighandler er i sig selv ret enkle og relativt billige at gennemføre, når man først har besluttet sig. Det er købsvurderingen, som kræver omhu, siger Cecilie Aarup.

Du skal låne i banken

Andelsboliglån er banklån med en variabel rente. Renten er typisk højere end de billigste realkreditlån (som ikke ydes til andelsboliger). Til gengæld kan lånet indfries når som helst til kurs 100 og kan være både 30-årigt og med afdragsfrihed i ti år. Du kan desuden låne til hele købssummen i modsætning til realkreditlån, hvor grænsen er 80 procent.

En *Andelsboligkredit* giver mulighed for at skruer op og ned for gælden, som man vil. Den fungerer som en konto, hvor du inden for lånets rammer kan indbetale og hæve frit, og du betaler kun rente af den aktuelle gæld.

På lpb.dk kan du læse mere om lån til andelsboliger og se den aktuelle udlånsrente.

7%

andelsboliger i Danmark

Den tekniske pris

En andelsbolig til 1 mio. kroner kan reelt være dyrere end en tilsvarende til 2 mio. kroner. Det skyldes, at der kan være stor forskel i foreningernes boligafgift, gæld og friværdis. For at øge gennemsækeligheden skal alle andelsforeninger beregne en *teknisk pris* på andelen. Den tekniske pris giver et godt billede af, hvor meget du reelt betaler pr. kvadratmeter bolig.

"Forældrekøb" af andelsboliger

Forældrekøb er sjældent muligt i andelsforeninger. I stedet kan forældrene udlåne penge til børnene, som selv køber andelsboligen. Det kan fx ske ved, at forældrene optager et realkreditlån i friværdien i deres ejerbolig og herefter låner pengene videre til barnet som et rente- og afdragsfrit anfordringslån. Vilkårene skrives i et gældsbevis. Hør mere om mulighederne i Lægernes Bank.

Husk pensionen, når du skifter job

Nyt job byder på nye kolleger og arbejdsrutiner. Men det kan også betyde noget for, hvordan din pensionsordning dækker dig. I særlige tilfælde risikerer du at få en ringere forsikringsdækning, hvis du bliver syg eller dør. Det kan du undgå, hvis du taler med os, når du skifter job.

Der er forskel på din pensionsordning, når du er ansat på et hospital, arbejder som praktiserende læge eller noget helt tredje. Ordningen afhænger nemlig af den overenskomst, der hører til dit job. Skifter du arbejde, kan det have betydning for, hvordan du er dækket, og om der indbetales korrekt til din pension.

Bevar forsikringsdækningen

Størst er konsekvensen, hvis du skifter fra hospitalsjob til et job i det private uden for overenskomsten. Her skal du selv sørge for, at der fortsat betales til din pensionsordning – og helst inden der går alt for lang tid. Bliver betalingspausen længere end 12 måneder, skal du afgive helbredsoplysninger for at kunne genoptage din indbetaling og dermed bevare din forsikringsdækning ved sygdom eller død. Det er en stor ulempe for dig, hvis det kniber med helbredet, for så risikerer du en dårligere forsikringsdækning. Vil du være sikker på at undgå det, kan du selv indbetale til pensionsordningen i den mellemliggende periode.

Stemmer tallene?

Jobskifte har også indvirkning på pensionen, fx hvis du bliver overlæge og stiger i løn eller får din egen praksis. I Min pension på lpb.dk kan du se, hvor meget vi forventer, at du vil få, når du går på pension eller ved sygdom og død. Beløbene er beregnet ud fra det pensionsbidrag, som hører til dit job. Hvis du skifter job, kan der gå et stykke tid, inden vi får oplysninger om dit nye job. I den periode stemmer tallene i Min pension ikke med det nye pensionsbidrag.

Vi holder øje med indbetalingen for dig

Stopper indbetalingen til din pension, skriver vi til dig efter nogle måneder og opfordrer dig til at kontakte os. Uanset hvilket job du skifter til, kan vi hurtigt fortælle dig, om det betyder noget for din pensionsordning, og hvad du selv kan gøre.

Den 1. januar i år trådte en ny pensionsreform i kraft. Her er de ændringer, som har væsentlig betydning for læger.

Ny pensionsudbetalingsalder

Tidspunktet for, hvornår du tidligst kan få udbetalt pension – pensionsudbetalingsalderen – er ændret fra fem til tre år før din folkepensionsalder. Ændringen gælder alle nye pensionsordninger oprettet efter 1. januar 2018.

Aldersgrænserne ser sådan ud i overblik:

Din pensionsordning er oprettet	Du kan tidligst få pension udbetalt
Før den 01.05.2007	Som 60-årig
Fra 01.05.07 til 31.12.17	5 år før din folkepensionsalder*
Fra 01.01.18	3 år før din folkepensionsalder*

*) Afhænger af din fødselsdato.

Se mere på www.lpb.dk/pensionsalder.

Hvis du vil betale mere ind til pension, skal du altså nøje overveje, om du vil oprette en ny ordning eller øge indbetalingerne på en eksisterende. Det har betydning for, hvornår du kan få pengene udbetalt. Vælger du at oprette en *Livsvarig Livrente* i Lægernes Pension og spare mere op til pension på den, kan du få pengene udbetalt på samme tid som din almindelige pension i Lægernes Pension.

Længere udbetaling

Du kan nu få udbetalt en ratepension i banken over 30 år mod tidligere højst 25 år. Ratepension skal som før udbetales over mindst ti år. Pengene skal være udbetalt senest 30 år efter din pensionsudbetalingsalder.

Indbetaling til aldersopsparing

Du kan nu kun indbetale 5.100 kroner årligt på en aldersopsparing. Fra de sidste fem år før folkepensionsalderen, kan du dog indbetale op til 46.000 kroner årligt, så længe du ikke får udbetalt pension fra andre ordninger.

Udligningsskat fjernes tidligere end planlagt

Allerede fra 2018 slipper pensionister for at betale udligningsskat af større pensioner (over 388.200 kroner i 2017). Udligningsskatten skulle efter planen først have været udfaset to år senere, nemlig i 2020.

Andre ændringer

I februar indgik et flertal i Folketinget en aftale om at give et ekstra fradrag på (de første) 70.000 kroner i pensionsindbetaling. Fradraget udgør 12 procent af de 70.000, hvis man har mere end 15 år til pensionsudbetalingsalderen og 32 procent, hvis man er ældre. Fradraget bliver automatisk indregnet i din forskudsopgørelse.

Præcisering – I sidste nummer af Pecunia skrev vi: "Du kan vælge en anden ordning, helt indtil du fylder 65 år eller går på pension – og i langt de fleste tilfælde slipper du for at oplyse om dit helbred." Dette var ikke en helt korrekt beskrivelse af reglerne. Begge betingelser skal være opfyldt:

Du kan vælge en anden ordning, så længe du ikke er fyldt 65 år eller er gået på pension – og i langt de fleste tilfælde slipper du for at oplyse om dit helbred. Der kan være andre forhold, som gør, at du ikke kan vælge en anden ordning. Læs mere på lpb.dk/skift eller ring til os på 33 12 21 41.

Har Guldlok spist op?

Verdensøkonomien er i topform. Alligevel er der udsigt til lavere afkast. Paradoks? Få forklaringen her.

I folkeeventyret om "Guldlok og de tre bjørne" smager Guldlok på bjørnenes grød. Den første grød er alt for varm og den anden alt for kold. Men den tredje grød er lige tilpas – og sådan var det også med verdensøkonomien i 2017. Temperaturen var lige tilpas, og investorer elsker en veltempereret "Goldilocks Economy" (Guldlok-økonomi).

I Lægernes Pension gav det behagelige klima basis for et nyt godt investerings-

afkast på 10 procent i 2017, og det var igen aktierne, der trak de højeste gevinster hjem.

Tæt på toppen

Men på trods af det gode klima skal lægerne indstille sig på lavere afkast i de kommende år. Hvordan hænger det nu sammen – fremgang i økonomien er vel godt for pensionen?

– Økonomisk fremgang er bestemt godt

for pensionen. Men de særdeles gunstige forhold, som vi oplevede i 2017, varer ikke evigt, og vi er tæt på toppen nu, siger Peter Possing, chefstrateg i Lægernes Pension og manden med det taktiske greb om lægernes pensionsformue.

Han beretter om et forrygende 2017, som leverede det stærkeste opsving siden finanskrisen i 2008-09. Om et år med rekordlav ledighed, en over-

raskende lav inflation og en aftagende politisk usikkerhed i et Europa, som også er kommet op i økonomisk gear.

Fås ikke bedre

Verdensøkonomien er på toppen. Og det er lige præcis problemet.

– Opsvinget har nu varet så længe, at der med historiske briller er tiltagende risiko for et større tilbageslag inden for en to-tre årig horisont, siger Peter Possing, der begrundet det med, at en række faktorer har pil nedad.

– Aktierne er over en årrække steget voldsomt i pris. De kan godt stige yderligere, men det kræver, at væksten forbliver høj, for ellers får virksomhederne sværere ved at øge indtjeningen. Og hvis virksomhederne ikke lever op til investorernes forventninger til indtjening, bliver deres aktier mindre værd, forklarer Peter Possing.

Han er især skeptisk med hensyn til udviklingen i USA, når man kigger et par år frem:

– I USA er det økonomiske opsving meget længere fremme end i Europa, men de nærmer sig grænsen for, hvad økonomien kan bære. Trump's skattelettelser vil løfte den amerikanske økonomi i 2018, men vil også øge statsunderskuddet, forværre betalingsbalancen og presse inflationen op. Når man dertil lægger de store ubalancer i Kinas økonomi, kan nogle vigtige lamper blinke rødt i de kommende år, siger Peter Possing.

Det meste er dyrt

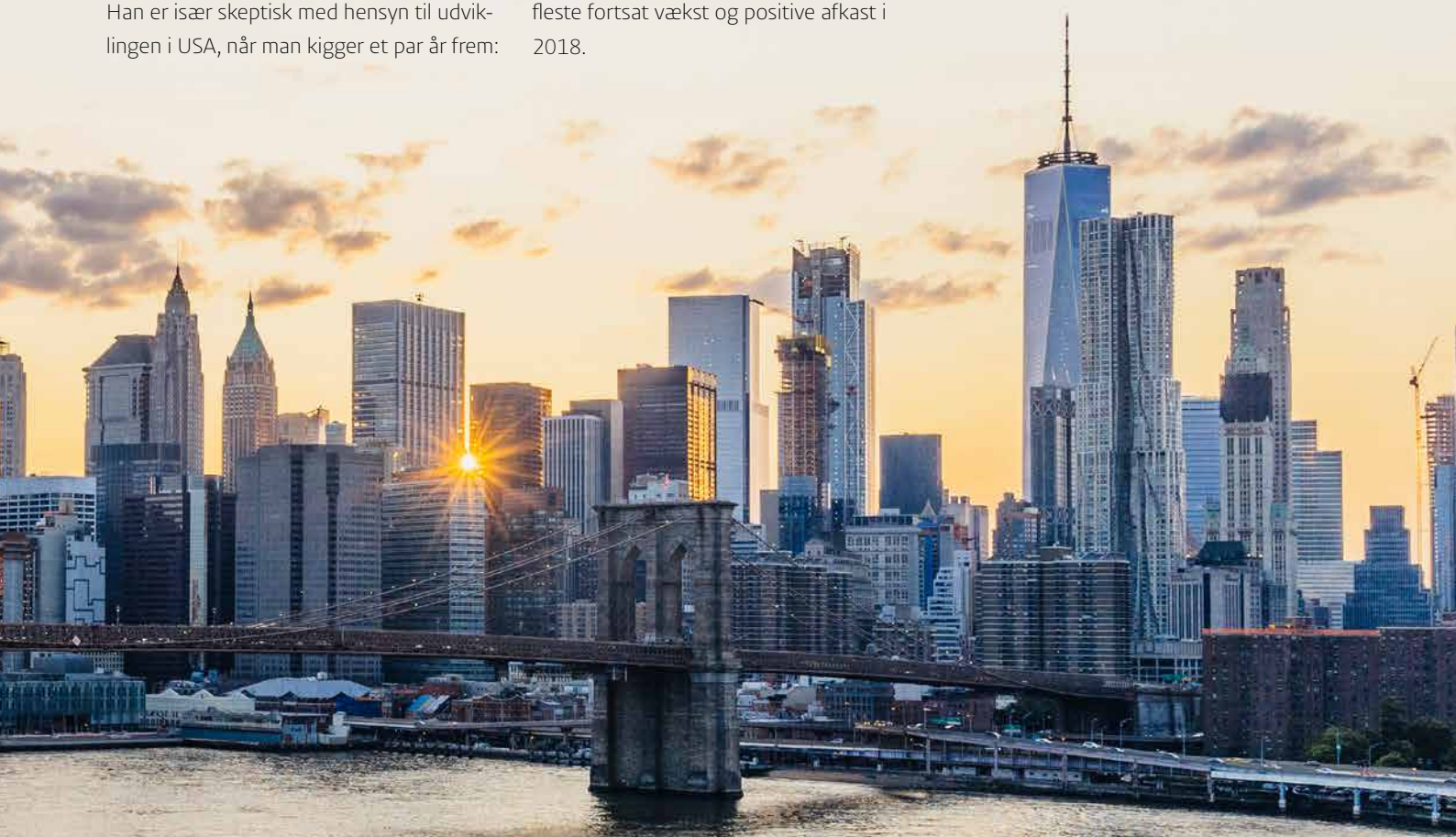
Er vi ligefrem på vej mod en ny finanskrise?

– Det tror jeg ikke. Men vi ser tegn på, at det bliver svært at opnå høje afkast i de kommende år. Når aktier og obligationer er dyre, søger investorerne over i nye typer af investeringer, som ikke for alvor er blevet testet under et større økonomisk tilbageslag. Det gælder fx infrastruktur og leasingaktiver. Indtil videre venter de fleste fortsat vækst og positive afkast i 2018.

– Og det tager vi naturligvis bestik af. Vores investeringer er sammensat ud fra mange forskellige scenarier, der tager højde for både regnvejrs og solskin. Dermed kan vi afvige fra normen, når det er taktisk klogt. Det er sjovest at være investor, når det går opad, men evnen til at begrænse tab er mindst lige så vigtig, understreger Peter Possing.

Større tab er der dog intet, der tyder på i den nærmeste fremtid. Men hvis det sker – eller rettere: når det sker – skal lægerne ikke opleve, at deres pension dykker drastisk.

– Mange års gode afkast har givet os noget at tære på, så vi kan betale medlemmerne en fornuftig kontorente, selvom afkastet svigter. Det er planen.

Til døden jer skiller

Kigger man alene på den økonomiske side af sagen, er det enkle råd: Gift jer! Men der er også andre muligheder for at sikre en samlever økonomisk ved død. Vi har set nærmere på mulighederne.

Når du dør, er der altid en række beløb, som kommer i spil. Ud over beløb fra pensionskassen til din ægtefælle, samlever eller børn, skal dine nærmeste pårørende arve en større eller mindre del af din formue, og der er måske også en livsforsikring.

Sikring af din partner

Chefkonsulent Thomas Krogh rådgiver ofte medlemmer om, hvordan ens partner er dækket, når man dør.

– Der er jo ofte meget store beløb på spil ved et dødsfald, som fx værdi af bolig, opsparet formue og ægtefælle- eller samleverpension fra pensionskassen. De fleste vil gerne stille livspartneren bedst muligt økonomisk, hvis der sker noget, og pludselig kan det være for sent.

Samlevende skal lave testamente

Samlevende kan i dag sikre hinanden

næsten lige så godt, som hvis de var gift. Men det kræver noget papirarbejde. Da arveloven blev ændret i 2008 rykkede samlevende foran børn i rækken af nærmeste pårørende. Det gælder alle aftaler indgået, siden loven trådte i kraft. Det er vigtigt, fordi næsten alle forsikringer og pensionsordninger udbetaler pengene til nærmeste pårørende, hvis man ikke har bestemt andet.

– Men samlevende er ikke tvangsarvinger til hinandens formue, og derfor skal samlevende lave testamente, hvis de vil sikre hinanden optimalt. Lever man pirløst, risikerer man, at afdødes børn eller forældre arver formuen rub og stub. Det var måske ikke meningen, men svaret tog afdøde med sig i graven, siger Thomas Krogh, der generelt råder til at søge advokathjælp til testamentet.

Det udbetaler Lægernes Pension

En ordning med ægtefællepension:

Vil du sikre din ægtefælle/samlever, kan du vælge en løbende pension, der enten udbetales i ti år eller så længe din ægtefælle/samlever lever. Udbetaling af pension til en samlever kræver testamente. Er der intet testamente, bliver der ikke udbetalt samleverpension.

En ordning uden ægtefællepension:

Har du ikke brug for en løbende pension til ægtefælle/samlever, kan du vælge en ordning, der giver højere pension til dig selv. Der udbetales en mindre engangsydelse til dine nærmeste, hvis du dør, før du fylder 67 år, og før du er gået på alderspension.

Du kan se alle beløb i Min pension på lpb.dk. Eksemplerne herover er kun et overblik over de muligheder, der er. På lpb.dk kan du få mere at vide om reglerne for udbetalingerne til ægtefælle/samlever. Her kan du også skifte til en anden pensionsordning og læse om betingelserne for at gøre det. Du er også velkommen til at kontakte os på 33 12 21 41.

Hvem arver dig?

- Jeg er gift og har ingen børn: Din ægtefælle arver alt.
- Jeg er gift og har børn: Din ægtefælle arver 50 pct., og dine børn deler resten – evt. kan børnenes arv udskydes ("uskiftet bo").
- Jeg er samlevende og har ingen børn: Din samlever arver intet. Din arv vil gå til dine nærmeste pårørende.
- Jeg er samlevende og har børn: Dine børn arver alt.

Du kan ændre på alt ovenstående ved hjælp af testamente.

CASES

Historien om Anne og Thomas – og Pouls vagtsomme venner

Hvert år holder medlemskonsulenterne i Lægernes Pension flere hundrede møder med medlemmerne. Pecunia dykkede ned i to konkrete sager (anonymiserede).

1

Ungt par i lejlighed

Anne (31) flyttede for fem år siden sammen med **Thomas (37)** i hans ejerlejlighed i Århus. Nu har de fået børn og har sammen købt en større lejlighed med en udbetaling på de 1,5 mio. kroner, som Thomas tjente på sin lejlighed. De kontaktede en medlemskonsulent i Lægernes Pension for at høre, hvordan de er stillet, hvis en af dem dør.

Medlemskonsulenten:

Annes og Thomas' situation er et klassisk eksempel på, at man altid bør søge rådgivning, hvis man køber noget sammen uden at have papir på hinanden. Især hvis man har børn sammen.

Da Anne og Thomas ikke har oprettet testamente, er Anne særdeles dårligt stillet, hvis Thomas dør. Det vil nemlig betyde, at deres søn på to år skal arve hele den formue, som Thomas har bundet i lejligheden. Anne skal altså ud at finde 1,5 mio. kroner til sin søn, hvilket reelt vil betyde, at hun tvinges til at sælge lejligheden.

Thomas og Anne blev rådet til at søge en advokat med henblik på at oprette testamente til fordel for hinanden. På den måde vil deres fælles barns arv være meget mindre.

Vælger man at gifte sig, har den efterlevende mulighed for at sidde i såkaldt uskiftet bo, og dermed udskyde barnets arv. Det er dog ikke altid en fordel for den efterladte, da boet sandsynligvis skal skiftes, hvis man ønsker at gifte sig igen.

2

Modne samleverere

Poul (55) har levet sammen med **Ida (54)** i en årække. Han har en voksen søn fra et tidligere ægteskab. Pouls venner har fortalt ham, at sønnen vil arve hele Pouls formue ved hans død, da han ikke er gift med Ida. Det har foruroliget ham noget, og han kontaktede derfor Lægernes Pension.

Medlemskonsulenten:

Det er godt med vagtsomme venner, og det var klogt af Poul at henvende sig. Poul og Ida har ingen planer om at gifte sig, og det er da også muligt at indrette sig økonomisk, så det næsten svarer til ægteskab. Men det kræver et testamente.

Vi så først på Pouls pensionsordning. Poul har en ordning med pension til ægtefælle eller samlever, som giver Ida ret til livsvarig samleverpension. Men kun hvis Poul opretter et testamente, der stiller Ida på samme måde, som hvis de var gift.

Så er der livsforsikringen, som Poul tegnede gennem Lægeforeningen for mange år siden. Da livsforsikringen er tegnet før 2008, hvor lovændringen flyttede samleverere foran børn i rækken af nærmeste pårørende, stod hans søn til at få alle pengene. Poul kontaktede Lægeforeningen og har nu fået indsat Ida som modtager ("begunstiget").

Poul blev desuden opfordret til at kontakte en advokat for at få lavet et såkaldt udvidet samlevertestamente, der sikrer den anden, som om man var gift. Testamentet fritager dog ikke samleveren for at betale en boafgift på 15 procent af den arv, som overstiger 289.000 kroner (bundfradraget i 2018). Ægtefæller betaler ikke boafgift.

Vi betaler for det, vi får

Omkostningerne er lave, men på ét punkt bruger vi flere penge end gennemsnittet, nemlig når det handler om vores investeringer. Det er helt bevidst.

Der findes nødvendige omkostninger. Og så findes der den slags omkostninger, du bevidst påtager dig, fordi pengene er godt givet ud. Sådan er det også med omkostningerne i Lægernes Pension.

Vores **administrationsomkostninger** er de penge, du betaler for pensionskassens daglige drift med det niveau for rådgivning og service, som bestyrelsen tilstræber. De omkostninger faldt sidste år med én million til 25 mio. kroner, eller fra 596 til 572 kroner pr. medlem. I forhold til formuen udgør omkostningerne blot 0,03 procent. Det gøres ikke billigere i branchen, og samarbejdet med Lægernes Bank er i høj grad med til at holde det lave niveau.

Vores **investeringsomkostninger** ligger på et højere niveau. Vi har den klare erfaring, at det betaler sig at lægge ressourcer i investeringsarbejdet, og vi forventer et afkast, der tjener omkostningerne hjem – og mere til. Vores investeringer har i mere end et årti givet 1,7 procentpoint ekstra i årligt afkast i forhold til markedet (benchmark). Vel at mærke efter omkostninger. Alligevel har vi et fast øje på at holde omkostningerne så lave som muligt. For vi vil kun betale for det, vi får.

Peter Melchior,
formand for bestyrelsen,
berettede om 2017.

Et godt år

2017 var et godt år for Lægernes Pension. Det afspejlede debatten på generalforsamlingen, der fokuserede på prognoser, afkast og ansvarlige investeringer.

2017 blev et godt år for Lægernes Pension. Afkastet lå igen i den høje ende, og omkostningerne til administration er fortsat lave. Og så var der opbakning til bestyrelsens håndtering af ansvarlige investeringer på årets generalforsamling, der blev afholdt den 20. april.

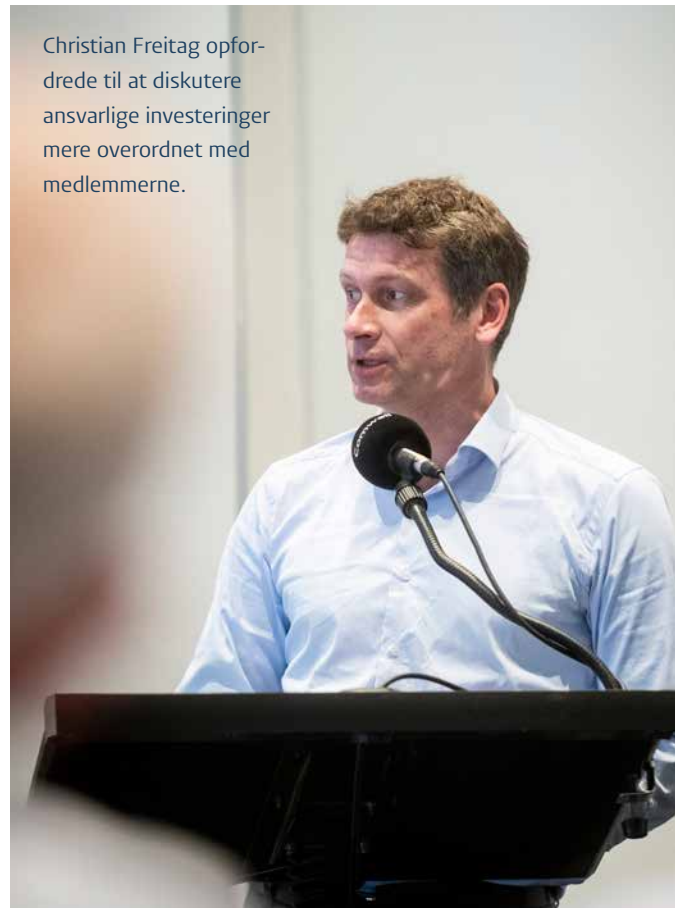
Nye prognoser

På et andet område var billedet også velkendt, nemlig når der handler om udviklingen i lægernes levetid. Lægerne lever stadig længere, og det skal prognoserne tage højde for, forklarede formanden for bestyrelsen, Peter Melchior i sin beretning til de 112 delegerede og medlemmer forsamlet i Kolding:

– Derfor vil vi opdatere levetiderne i jeres pensionsprognoser med virkning fra 2019. Det vil betyde et fald i prognoserne her og nu, men til gengæld

Christian Freitag opfordrede til at diskutere ansvarlige investeringer mere overordnet med medlemmerne.

forventer vi, at de bliver mere robuste. Ændringerne er størst for de yngre medlemmer, som også er dem, der kommer til at leve længst, sagde Peter Melchior og forklarede, at der også kan komme yderligere tilpasninger som følge af den lave rente, som har reduceret forventningerne til fremtidens afkast.

Højt afkast – lave omkostninger

Set i det lys lå afkastet i 2017 godt over gennemsnittet. Investeringsafkast på 10,0 procent var blandt branchens absolut bedste sidste år, og set over de seneste 25 år ligger afkastet på 8,1 procent mod 7,3 for hele branchen.

– Det er en forskel, der betyder rigtig meget for jeres pensioner, understregede adm. direktør Chresten Dengsøe i gennemgangen af årets afkast.

Han fremhævede også de meget lave administrationsomkostninger, som kun udgør 0,03 procent af formuen. Chresten Dengsøe påpegede samtidig, at man holder nøje øje med de eksterne investeringsomkostninger for at sikre sig, at der ikke bliver brugt flere penge end højst nødvendigt.

Verdens strammeste tobakspolitik?

På sidste års generalforsamling var der en længere drøftelse af

mulighederne for at kvitte tobakken. Tobak kan næppe undgås 100 procent. Men reglerne er strammet op, så Lægernes Pension nu også afholder sig fra at investere i selskaber, som distribuerer tobak eller producerer emballage og filtre.

– Samtidig har vi sænket grænsen fra 50 til 10 procent for, hvornår selskaber ekskluderes som følge af tobaksrelaterede aktiviteter. Os bekendt har ingen andre pensionskasser i verden mere restriktive regler om tobak, sagde Peter Melchior.

Fossilfri investeringsforening på vej

Bestyrelsesformanden fortalte også om arbejdet med at understøtte den globale klimaafale, og gav et eksempel:

– Vi har fået organisationen 2Di til at undersøge, hvordan vores børsnoterede aktier spiller sammen med Paris-aftalens klimamål. Analysen gav os anledning til at frasælge 16 forsyningsselskaber, som omstiller for langsomt, oplyste Peter Melchior, der også havde en nyhed med til de medlemmer, som efterlyser muligheden for at investere fossilfrit:

– Vi har fundet en global klimavenlig investeringsforening, som kan formidles via Lægernes Bank. Medlemmerne vil dermed få mulighed for at investere egne midler på en ekstra klimavenlig måde.

Vue over generalforsamlingen.

Behov for dialog

De forskellige initiativer blev godt modtaget af forsamlingen, blandt andre Jan-Helge Larsen fra Liste Ansvarlig Pension, der roste bestyrelsen for arbejdet og en god dialog.

Andre foreslog at investere i økologiske landbrug og klimavenlige byggematerialer, mens nogen advarede mod biomasse-investeringer. Det fik Christian Freitag, formand for PLO, på talerstolen:

– Jeg taler som praktiserende læge i Holte. Hvem kan være imod ansvarlige investeringer? Men jo flere restriktioner, jo mindre bliver der at investere i. Det var måske godt at diskutere spørgsmålet mere overordnet med medlemmerne, foreslog Christian Freitag. Et forslag, som både formand og direktør lovede at gå videre med.

Fuldtallig bestyrelse

Generalforsamlingen var Peter Melchior's første som formand, efter at han i august sidste år overtog hvervet fra Linda Nielsen, der ønskede at udtræde af bestyrelsen.

Generalforsamlingen skulle derfor vælge afløsere for både det eksterne bestyrelsesmedlem Linda Nielsen samt for den lægelige repræsentant Peter Lindholm, der har siddet de maksimalt tilladte seks år.

En enstemmig generalforsamlingen valgte læge Jette Dam-Hansen og advokat Tina Øster Larsen.

Referat fra generalforsamlingen kan læses på lpb.dk.

Den nye bestyrelse, *fra venstre*: Jesper Rangvid, Philip Bennett (næstformand), Klaus Friis Andersen, Helle Søholm. *Siddende*: Tina Øster Larsen, Peter Melchior (formand), Jette Dam-Hansen.

2017
KORT OG
GODT

10 %
i afkast af investeringerne

572
kroner
i omkostninger
pr. medlem

4,43 %
i kontorente

13 %
oveni til pensionister

Lægernes Bank blev
"Bedst i test"
for 3. år i træk

1.626
nye medlemmer

**Lægernes
Pension har
"Mest tilfredse
pensionsop-
sparere"
viser analyse**

Sådan undgår vi store udsving i din pension

Du skal leve af din pension i en stor del af livet. Derfor skal den gerne være så stabil som mulig. Læs her, hvordan vi sikrer det.

2017 var endnu et godt år for investeringerne i Lægernes Pension. Vi fik et afkast på 10 procent – og så burde pensionsopsparingen vel også stige med 10 procent?

Sådan hænger det ikke helt sammen, og det skyldes, at din ordning er en gennemsnits-renteordning. Det vil sige, at afkastet udjævnes over en årrække, så du får en mere stabil kontorente af din opsparing, både når afkastet er over det forventede niveau – som i 2017 – og når afkastet er lavt eller negativt. Her kan du se, hvordan vi har anvendt afkastet i 2017, og hvordan det fører frem til kontorenten.

Det har vi til rådighed...

Afkast før skat	10,0 %	Investeringsafkast – efter investeringsomkostninger
Pensionsafkastskat (PAL)	-1,5 %	Pensionsafkast beskattes med 15,3 %
Risikoforrentning af egenkapitalen	-0,4 %	Vi skal fratrække betaling til pensionskassens ejere (= dig og de øvrige medlemmer)
Andre overførsler til/fra egenkapitalen	0,3 %	Typisk pensionisttillæg, som vi trækker fra eller lægger til egenkapitalen
I alt	8,4 %	

...sådan bruger vi pengene

Pensionisttillæg	0,4 %	Gives som et tillæg på pt. 13 % til pensioner under udbetaling. Pensionisterne får derved udbetalt deres del af egenkapitalen, som de har bygget op ved at betale risikoforrentning
Regulering af pensionshensættelser	-1,3 %	Denne post svinger i takt med udviklingen i renten og levetiden
Overførsel til/fra kollektive bonus-hensættelser	5,5 %	De kollektive bonus-hensættelser er medlemmernes "buffer". Når afkastet er højt, lægger vi penge til side, og når afkastet er for lavt, bruger vi af bonus-hensættelserne til at finansiere din kontorente
Kontorente	3,8 %	Kontorente på din opsparing efter pensionsafkastskat. Før skat var kontorenten på 4,43 % i 2017
I alt	8,4 %	

Opgørelsen viser det generelle regnestykke for en almindelig ordning med betinget garanti. I Min pension på lpb.dk, kan du se dit personlige regnestykke.

DER UDSENDES KUN ÉT MAGASIN PR. ADRESSE.

Klar, parat, feriestart!

Det er en god idé at have både betalingskort som Visa/Dankort og kreditkort som Eurocard/Mastercard med i håndbagagen, når du rejser på ferie. En del hoteller og biludlejningsfirmaer tager nemlig kun imod kreditkort. Det er også praktisk med flere kort, hvis du rammer hævegrænsen på det ene kort.

Eurocard/Mastercard findes også som Platinum med omfattende rejseforsikring, der fx forsikrer dig ved afbestilling eller forsinket fremmøde/bagage og forsikrer udlejningsbilen til en markant lavere pris, end biludlejeren typisk tilbyder.

Betal ikke i kroner

Vælg altid den lokale valuta, når du benytter kort i udlandet. Vekselkurserne er nemlig ofte dårligere, hvis du vælger at betale i danske kroner.

Læs mere på lpb.dk/kort.

LÆGERNES
PENSION & BANK

Lad din arbejdsgiver betale

Livsvarig Livrente er til dig, der gerne vil spare mere op til din pension. Nu er det blevet muligt at indbetale større beløb på livrenten, hvis din arbejdsgiver gør det for dig.

Der er grænser for, hvor meget du selv kan indbetale til pension om året og trække fra i skatten. Indbetaler du til en livrente, er beløbsgrænsen i 2018 på 50.400 kroner.

Større indbetaling mulig

Vil du indbetale større beløb, kan du nu få din arbejdsgiver til at gøre det for dig via din løn. Her er ingen beløbsgrænse, og du får skattefordel af hele beløbet samme år – det skal blot kunne indeholdes i din løn. Din arbejdsgiver skal sørge for at øge den indbetaling, der i forvejen sker til din pensionsordning, og du skal give os besked om det.

Ring til os på 33 12 21 41, så vi kan hjælpe dig og din arbejdsgiver.
Læs mere på lpb.dk/livrente.

53.000 på besøg

Sidste år holdt Lægernes Pension godt **40 kurser og arrangementer** for læger. Nærværd **1.000 læger mødte en medlemskonsulent** og fik personlig rådgivning om pensionen. **Min pension blev besøgt 53.000** gange af lægerne, mens det blev til **1,3 mio. besøg på hjemmesiden lpb.dk** i årets løb.

Din NemKonto giver dig ekstra fordele i Lægernes Bank

Du sparer hele 2 procentpoint i rente på en boligkredit og 0,75 procentpoint i rente på lån til andelsbolig, hvis du flytter NemKontoen til os.